ЛИСТОПАД

1986

ISSN 0132-4462

№21

ПЕРЕЦЬ

СЕРЕД «КОЛИШНІХ»

— Панове, зібрання, присвячене шістдесят дев'ятій річниці тимчасового приходу більшовиків до влади, оголошую відкритим!..

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

Відкритий лист Перця до читачів

Знову співи урочі ллються,
площі й вулиці — в кумачі...
З днем народження Революції,
дорогі мої читачі!

Слів про неї багато сказано —
тим-то я, шануючи час,
не збираюсь гучними фразами
без потреби глушити вас.

В цьому жанрі стача умільців:
дай лиш натяк їм — і пішло...
Ну, а я не мастак у ділі цім,
не моє то, бач, ремесло.

Хоч бували й такі моменти,
що здавалось — прийшла пора
форсувати аплодисменти
і чимдуж кричати «ура!»,

милуватись: які вершини
ми на даний час узяли!
Майже все, що могли, звершили
і всього, вважай, досягли.

Кібернетика!.. Космонавти!..
Маса успіхів видатних!
А недоліки... Чи не надто
акцентуємо ми на них?

Більш реляцій в бадьорім дусі,
бо народ же наш — оптиміст!..
І вбачався у показусі
політичний високий зміст.

Ні! Досягнень применшить наших
вже не вдасться нікому, факт,—
але прикро бува, одначе,
коли пещений горлохват,

не зробивши ні на копійку,
репетує: «Добились ми!!!»
Він — доб'ється. «Боєць»... Умійко...
Голіруч його не візьми.

Он кричить він: «Перебудова!» —
«Перебудемо...» — гмика в ніс.
Що для нього слова? Полова!
Що для нього той комунізм?..

Словом, гратись у жмурки — годі.
Вже не в моді крутій-стрибун.
Хто стає там на перешкоді?
Киш з посад усіх і трибун!

Не для того діди і прадіди
у смертельні ішли бої,
щоб оце ми боялись правди
та пригладжували її.

Навести в себе лад ми здатні,
не очікуючи когось.
Хай хриплять голоси злорадні —
анітрохи не боїмось.

Переборемо все: ми дужі,—
щоб вперед веселіше йти.
Тільки мир нам потрібен дуже,
треба нам його берегти.

Так гори ж в серцях, юне полум'я,
так не гасни ж, бунтарства дух!
Революція — це оновлення,
Революція — вічний рух!

Від щирого серця
Вашого ПЕРЦЯ.

Картинки з перчинками

Мал. В. ГЛИВЕНКА

— Давай іти в ногу!

— Ти чого на пенсію не йдеш!
— Не пускають...

Колона новоселів.

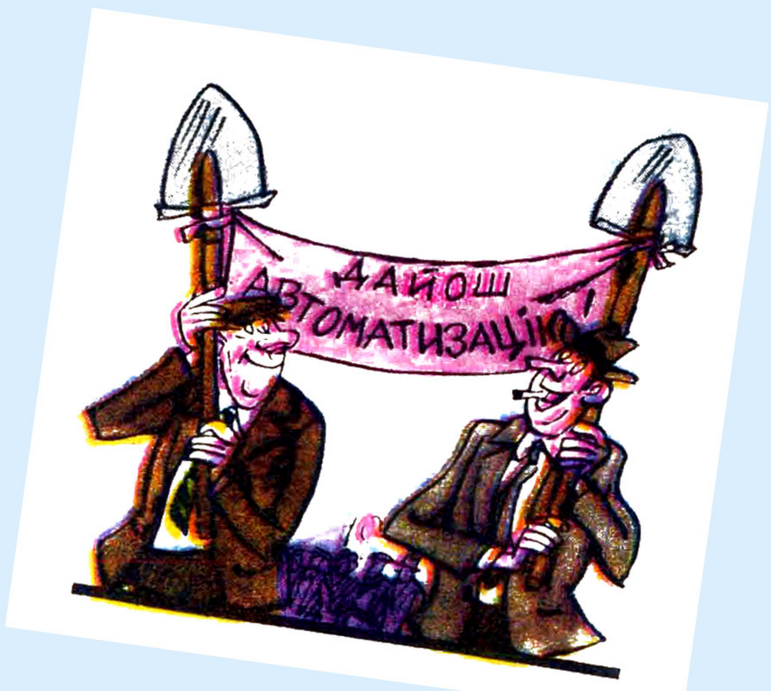

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

Нащо нам музики, коли в нас довгі язики!

Вділив, як шилом борщу налив.

Такий веселий, як цуцик на прив'язі.

Приказки народні на теми міжнародні

Справний, як віл до корита.

Чого собі не зичиш, і другому не бажай.

РЕВНОЩІ

ГУМОРЕСКА

Ходжу магазинами з вивіскою «Одяг», вибираю костюми, та щось не виберу — всі вони висять на мені, як на опудалі.

— Не розумію! Чи костюми стали шити такі потворні, чи з твоєю фігурою щось негаразд! — робить висновок дружина і тягне мене в ательє індивідуального пошиття.

Молода кравчиня з клейончатим жовтим метром на шиї зустріла нас привітно.

— Раді бачити вас у нашому ательє,— мовить. — Що будемо шити?

— Костюм,— відповідає дружина.

— Однобортний? Двобортний? Трійку? Приталений?

— Однобортний! — відрубала дружина.

Дівчина зміряла мене поглядом.

— Здається, краще пошити приталений. У вас чудова фігура.

— Ви скульптор чи кравчиня? — з іронією запитує моя половина.

— Кравчиня! Майстер п'ятого розряду! Ви свій матеріал принесли? Ой, який сірий. У нас є синій бостон — якраз під колір ваших очей.

— Яке вам діло до очей мого чоловіка?

— Я хочу,— вела далі дівчина, вправно орудуючи метром,— щоб одяг не тільки прикривав тіло людини, а й прикрашав її... Підніміть, будь ласка, руку... Опустіть... Поверніться...

Слухняно виконую всі команди.

— Мене б так слухався,— бурчить дружина.

Дівчина охоплює метром мій стан. Дружина деякий час мовчки спостерігає за її роботою, потім запитує:

— Що ви там так довго міряєте?

— Сім разів одміряй — один відріж,— з посмішкою відповідає кравчиня і, повернувшись до мене, говорить:

— За два дні приходьте на примірку.

— Примірок не буде! — категорично заявляє дружина. — Пішли, Петю, купимо готовий костюм!

— Але ж... — спробував я подати голос.

— Ніяких «але!» За мною! Я знаю ще один магазин, у якому ми з тобою не були!

Різко повернувшись, вона поспішає до виходу. Дівчина, скориставшись моментом, шепоче мені на вухо:

— Ох і ревнива ж у вас дружина, дідусю...

Почесавши голову в тому місці, де колись була буйна чуприна, відповідаю:

— Ех! Онучко! Бачила б ти мою суджену років п'ятдесят тому... коли ми з нею тільки побрались...

Леонід ТИТОВ.

м. Охтирка.

Садово-городній будиночок. Хто з нас, городян, а особливо городян сільського походження, не мріяв про таку голубу мрію?

Берег річки... Берег озера... Врешті-решт, узлісся соснового бору. Та що там казати... Це ж наша чудова, наша найкраща, наша рідна... Словом, наша неповторна земля. І от саме на цій неповторній землі, на малесенькому клаптику, нуль цілих і чотири сотих ви маєте можливість примостити садовий будиночок. А навколо нього: черешню ранню, вишню пізню, яблуню літню, яблуню зимову. Парочку горіхів, парочку груш, парочку кущиків смородини, пару кущиків порічок... Трохи малини, клумбу з чорнобривцями, клумбу з трояндами, клумбу з флоксами... Клумбу... Стоп, здається, заїхали на межу сусідньої дачі.

А згодом ви все це поливаєте, підстригаєте, підчищаєте, під... Та й усе це своїми руками. Все це ви підв'язуєте, доглядаєте, обіймаєте і вкладаєте стільки любові й праці, скільки її може вкласти на перших місяцях садівник-любитель.

Вкладаєте... Але все це буде згодом. Згодом буде будиночок, потім буде камін, тоді буде веранда. А тоді дощ... Осінній холодний дощ лунко барабанитиме по вашому залізному даху. Власне, не по вашому даху, а по даху вашої дачі. А ви сидите на заскленій веранді, тепло від каміна так і пашить по вашій найкращій у світі кімнаті. Ви сидите, дивитеся на цар-вогонь, на весь цей затишок і тихо благословляєте і землю, і життя, і вічність, і любов.

Але поки що це тільки мрія. Поки що ви лише маєте дозвіл на вступ у дачний кооператив під сонячною назвою «Оранж». І саме з цим папірцем біжите в контору, яка носить ще казковішу назву «Голуба мрія».

У тій конторі сидить у голубому голубоока дівчина з голубоокою посмішкою, з голубоокочарівним голосом і вас голубооко запитує:

— Вам який? Небесний, земний, грот, місячна соната, українська ніч, оксамит степу, пахощі трав... А втім, для чого я вам усе перераховую?! Ось перед вами альбоми. Там не будиночки, а мрії. Які вам до душі. Одноповерхові, двоповерхові. У вигляді казки, у вигляді вігвама. Української хати під стилізовану солому чи очерет. З камінами. Гвинтовими сходами, гаражами, без гаражів.

— Боже! — раптом ви заплющуєте очі і з глибоко переконаного атеїста стаєте начебто віруючим до безмежжя, як всесвіт.

ПИТАННЯ-РУБА!

ГОЛУБА КОНТОРА

— Боже! Невже все оце так просто! — захоплено вигукуєте ви.— Невже нарешті зібрали усіх шабаїв, усіх умільців, усіх бажаючих і чесних будівельників і створили таку голубу, оксамитоблакитну організацію, на чолі з кращими архітекторами, мисліі в яких б'ють, як у перші хвилини фонтани біля моєї майбутньої дачі?

Невже тепер ви свої кровні, чесно зароблені гроші спокійнісінько повернете державі, а не шабаям? Ось у цьому альбомі підшукаєте індивідуальний проект, заплатите гроші і запитаєте:

— Коли?

— Першого липня «під ключ». Але в нас до вас ще кілька питань: що ви любите з декоративних рослин: пальми, кипариси, ялівець, настурції, чорнобривці? Як ви дивитесь на акліматизовані пальми? Вам їх садити у грунт чи в бочку?

— У бочку,— вихоплюється у вас.

— Що — у бочку? — перелякано піднімає на вас голубі очі голубоока дівчина з голубої контори під голубою назвою «Голуба мрія».

— Пальми ось біля цього будиночку,— тицяєте ви пальцем у проект за номером 8-а.— У бочку... Дерн накатати на штучний пагорб і там посадити дві тополі!

— Ви звідти? — раптом запитує голубоока і показує на голубе небо.

— Не зрозумів? — відповідаєте.

— Я питаю, що над вами?

— Небо,— несміливо відповідаєте ви.

— Яке?

— Голубе! — зовсім перелякано шепочете ви.

— Як мрія,— все ще посміхається голубооке дівча.— Так от, все це і в нас поки що мрія. Нічого цього ще нема. Все це тільки в проекті. Ми все це тільки виношуємо. Ми — соціологи, вивчаємо запити бажаючих мати садово-городні...

— Що ж тут вивчати,— перебиваєте ви,— діяти треба. Рости і розростатися. Це ж так просто. Я вам — гроші, ви мені — будиночок.

— Просто? — посміхнулася голубоока, а тоді підвелась, хитнула своїм голубим станом і по-голубиному мовила:

— Все геніальне — просте... Але нам ще так далеко до простоти...

У мене були гроші, але не знайшлося слів. Я мовчки повернув за ріг голубого будинку і твердо вирішив:

— Не бере держава — віддам шабаям!

Олег ЧОРНОГУЗ.

Мал. В. ШИРЯЄВА

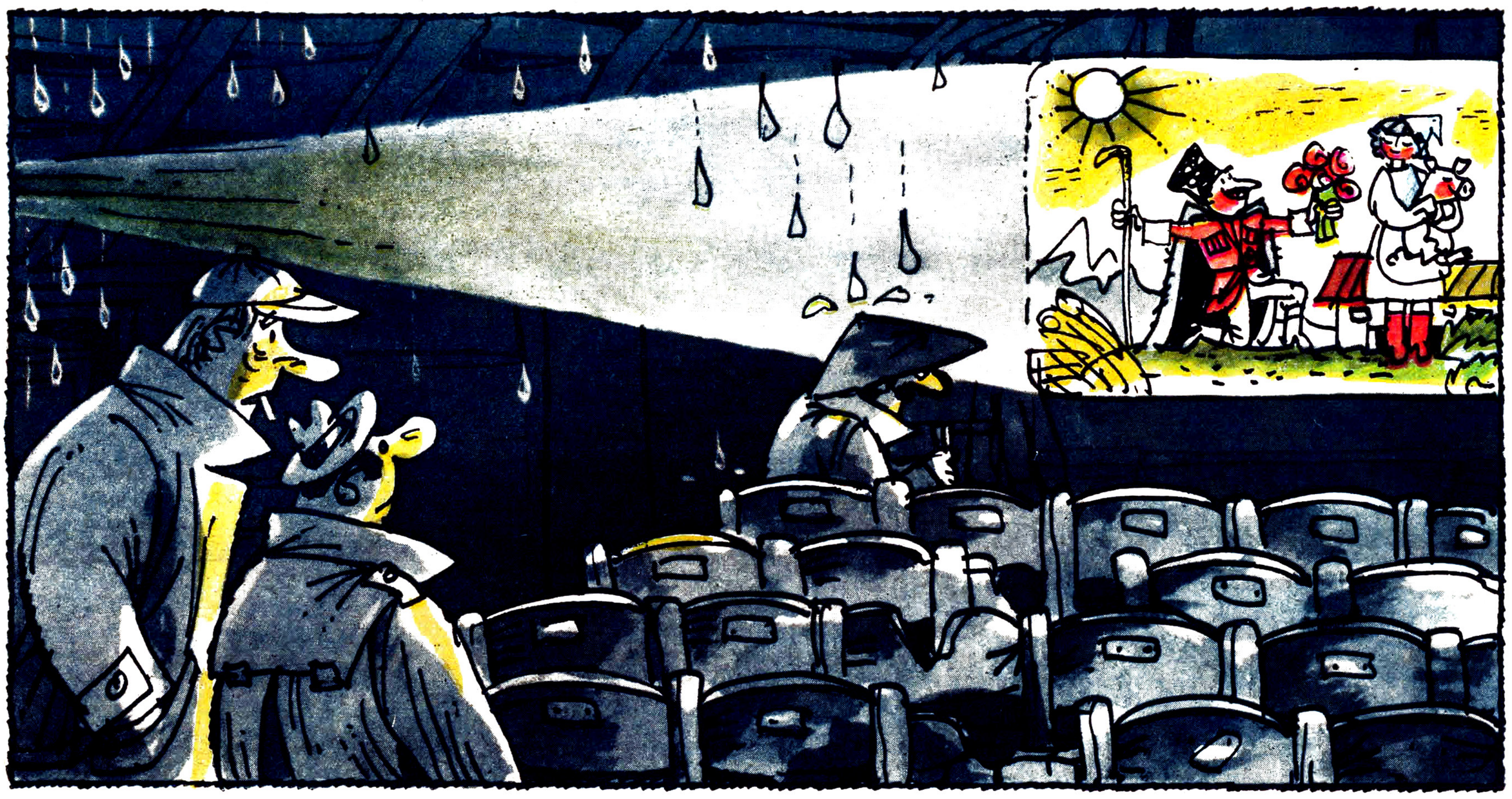

— Ти диви, який упертий глядач: до кінця висиджує!

— Тю, та це ж дід Панас — наш сторож!..

СУДІТЬ САМІ

НЕ ТА ЕКОЛОГІЯ

Наближалася дата. Непересічна. Знаменна. День народження начальника обласного управління побутового обслуговування. Через це директор фірми побутових послуг «Волинянка» І. О. Ковальчук відчувала піднесення. Просто-таки небувале. До урочистостей хотілося прийти з гідним подарунком.

Передовсім Ірина Олександрівна викликала головного бухгалтера Галину Бондаренко і з такою собі милою директорською безпосередністю запропонувала, аби та дала триста карбованців.

— У мене, розумієте, зараз нема таких грошей,— збентежено промовила Галина. — Вибачте.

— Вибачити можу, а от зрозуміти — ніяк. Отож — думайте!

Бондаренко думала. З одного боку, яке її діло до подарунка, що його Ірина Олександрівна збирається утелющити керівникові. Та з іншого боку, молодий головбух уже трохи вивчила вдачу своєї начальниці, знала, що та терпіти не може, коли їй відмовляють у таких дрібницях. Тому, коли за кілька днів Ковальчук повторила свою вимогу, Бондаренко взяла з каси й вручила директрисі відповідну суму. А невдовзі головбух підшукала собі підлеглу, яка... відшкодувала їй гроші, віддані начальниці. Такою доброю і зручною підлеглою виявилася касир-приймальник Турійського прокатного пункту Євгенія Збишко.

Щедрість Збишко не знала меж. Заступник головного бухгалтера Галина Хомолюк якось у невимушеній розмові з турійською колегою зауважила, що з молодих років мріє мати і шапочку, й комірець з однакового хутра. І ще поділилася тонким спостереженням: у селах, мовляв, частіше, ніж у містах, буває імпортне взуття. Євгенія на це лише мовчки опустила повіки, що слід було розуміти однозначно: «Натяк вловила, буде зроблено!» І справді, за якийсь час привезла і шкурку песця, й імпортні чобітки. Не гіршу шкурку подарувала Збишко й бухгалтерові Надії Новоселецькій. А директрисі Ковальчук Євгенія Романівна за першою ж вимогою піднесла роздобуті десь імпортні вельветові галанці, які, запевнила Ірина Олександрівна, будуть саме враз її зятеві.

За що, питаєте, такі цінні підношення? А нізащо! Отак просто, від щирого серця. Аби лише в колективі «Волинянки» були душевні, сердечні стосунки і щоб до неї, Євгенії Збишко, добре ставилися старші за посадами подруги.

Старші подруги ставилися до Збишко краще нема куди. Приймали від неї касові звіти без документів про здачу виручки, скорочували їй касові залишки, затверджували явно фіктивні акти списання, та й іншими хитромудрими способами приховували крадіжки Збишко...

Це лише короткий перелік ілюстрацій, які характеризують милі стосунки, що панували в колективі «Волинянки». Його можна було б значно розширити, якби було місце. Однак про те, що у фірмі був ще й ткацький цех, який продукував, зокрема, покривала, сказати треба. І що серед тих покривал значна частина була необлікованих, які збували «наліво», також слід пом'янути. І що в цьому цеху свого часу працював такий собі Петро Загоровський, теж не завадить згадати.

Бо саме завдяки йому, Петрові, вдалося протягнути нитку, що зв'язувала фірму з Нікопольською нитковою фабрикою. Для вироблення «лівих» покривал потрібні «ліві» нитки. Їх і одержував Петро Загоровський (а згодом і його наступники) в ниточників із Нікополя. За це, а також за одержання товару потрібного йому кольору Загоровський і його послідовники вручали вагомі грошові сувеніри керівникам фабрики. А охочих брати серед творців нитки виявилося досить. Директор фабрики Віктор Шкурко згуртував навколо себе міцну компанію у складі свого заступника І. Афанасьєва, головного інженера В. Взорова, начальника виробництва В. Перепелиці, начальника цеху В. Чайникова. Вони викомбіновували для себе лишки ниток, які й збували отаким загоровським. До речі, в нікопольській чоловічій компанії панували такі ж милі стосунки, як і в жіночій — у «Волинянці». Приміром, директор Шкурко своїм наказом дав заступнику Афанасьєву персональну надбавку до місячної зарплати в розмірі 50 карбованців, а головному інженерові Взорову — 60 крб. За це зазначені керівники персонально вручали директорові по *15 карбованців* щомісяця. Воно наче й невеликі гроші, але як же воно приємно керівникові, коли підлеглі отак щиросердо ставляться до нього.

Картина взаємних приємностей буде неповною, коли не згадати тут Володимира Сергійовича Моргуна, відповідального працівника главку «Укрбавовнопром» Міністерства легкої промисловості УРСР. Це він допомагав Загоровському роздобувати наряди на одержання ниток із фабрики. Допомагав буквально за символічну віддяку, бо сприяти комусь зовсім задурно — це просто розбещувати людей, чи ж не так? Моргун брав лише по якихось десять копійок за кожний виписаний в наряді кілограм ниток. Виписано було п'ятнадцять тисяч кілограмів...

Погодьтеся, що така послуга коштує більшого. До речі, у підсумку Моргун таки одержав більше: вісім років позбавлення волі. Свої строки здобули й усі інші згадані тут «діячі» й «діячки». Відповідно до кількості нахапаних нетрудових благ. Залишається побажати їм доброго здоров'я і успішної праці в нових умовах на державному утриманні.

Пожадливих любителів легких доходів з «Волинянки», з ниткової фабрики та деяких інших установ, зв'язаних із ними, було викрито стараннями волинських охоронців порядку, які попрацювали на славу. Але яким чином їхні нікопольські колеги прогавили розкрадачів з ниткової фабрики,— важко збагнути. Адже ті діяли не один рік. І нічого такого особливо незвичайного нікопольські ділки не вигадали, при створенні необлікованих лишків діяли банальним, давно відомим способом. І якщо контролери, ревізори та інші перевіряючі своєчасно їх не викрили, то чомусь не бажали викривати. Бо теж мали нетрудові доходи. У вигляді зарплати, нічим не відробленої. За це, як на мою думку, з них і тепер спитати не пізно.

Та й хапуг із «Волинянки», можна не сумніватися, викрили б раніше, якби в невеликому селищі Турійську, де все на виду, оточуюче середовище раніше звернуло б увагу на те, що касир-приймальник прокатного пункту Збишко при досить скромній зарплаті жирує так, неначе щомісяця вгадує шість цифр у «Спортлото».

Нетрудові доходи не обов'язково бувають зв'язані з кримінальним злочином. Але коли, скажімо, таксист шляхом горезвісних «підсадок» одержує за кожну поїздку утроє або вчетверо більше, ніж показує лічильник, і в результаті при офіційному місячному заробітку викладача вузу він живе краще за академіка, то оточуюче середовище, тобто ми з вами, повинно на це не лише негативно, а й активно реагувати. Так само, коли директори продовольчих магазинів їздять на роботу переважно власними «Ладами», а їхні підлеглі продавщиці демонстративно одягаються, як племінниці Рокфеллера-молодшого, то це також погано впливає на оточуюче середовище. Забруднює його.

Не та, виходить, екологія.

О. КРУКОВЕЦЬ,
спец. кор. Перця.

Волинська область.

Мал. В. ЧМИРЬОВА

— І чого причепився?! Ця ж деталь копійки коштує!..

Документальна мікроповість у двох частинах з прологом і епілогом

Пролог.

І все-таки, браття-діалектики, випадок відіграє у нашому швидкоплинному житті далеко не останню роль. Послухаєш людей і мимоволі повіриш у примхи долі. Причому до одних вона посміхається ласкаво за будь-яких обставин, іншим же корчить такі відразливі гримаси, що тільки тьху...

Частина перша. Суворий фортель.

Незакріплена рама.

Не впади на голову інструкторові спортивних споруд радгоспу «Кролевецький» М. М. Самусеві клята віконна рама (а впала вона в робочий час і на робочому місці), життя його тепер, можливо, склалося б набагато щасливіше.

І не лише про фізичні страждання йдеться. Справжній мужчина мусить їх зносити стійко. Хоча, коли твоя голова раптом стикається з твердим предметом, допомога лікарів буває не зайвою. До них і поспішив Самусь, кленучи несвідому раму та майстрів, котрі притулили її до вікна, не закріпивши бодай цвяшком.

Та до лікарні спортінструкторові з першого заходу потрапити не судилося. Невдачі переслідували його в той день буквально по п'ятах. Коли, відчувши себе недобре, Микола Миколайович зупинився в ліску ковтнути води з джерела, з його незамкнених «Жигулів» зник стереомагнітофон «Юпітер». І замість медичного закладу Самусь переорієнтувався на правоохоронний. Проте візит до міліції закінчився для нього... А втім, про це — у наступному розділі, де

Потерпілий допомагає слідству.

Не будемо перевантажувати читача подробицями. Скажемо лише, що вся ця історія зіткана з цілої серії загадкових випадковостей, які важко пояснити, керуючись логікою. За винятком хіба тієї, що злощасній рамі приспічило звалитися саме десятого листопада, тобто у День міліції. Цей факт, на нашу думку, ніякої підозри викликати не може, бо, як відомо, наша міліція нас береже навіть у свої професійні свята.

За заявою Самуся начальник райвідділу М. І. Фонталін тут же розпорядився почати розслідування. У потерпілого взяли письмове пояснення, потім він відвіз своєю машиною лейтенанта Почепинця на місце події, а це згодом — слідчого Зеленського на спортивну базу, де трапилася ота сама рахуба з рамою. Загалом дві години Самусь допомагав слідству і тільки о сьомій вечора поїхав додому, де його чекало двоє малих дітей... і ще більші неприємності.

Народження версії.

Наступного дня Миколу Миколайовича звільнили з роботи за пиятику на робочому місці і позбавили на три роки водійських прав за керування машиною в нетверезому стані...

Ні, спочатку ніхто нічого такого не запідозрив. Ні в начальника міліції Фонталіна, ні у слідчого Зеленського, ні навіть у лейтенанта Почепинця, який виконує обов'язки начальника витвережника і, отже, має розвинутий професійний нюх на подібні запахи,— ні в кого з них не склалося враження, що Самусь «під мухою». Підозра виникла після того, як слідчий Зеленський виявив у кімнаті спортивної бази, де Самусева голова увійшла в контакт із рамою, пляшку із залишками рідини, «яка запахом нагадувала горілку», і встановив, що один з випадкових відвідувачів — інструктор по спорту колгоспу імені Кірова В. Ф. Либець — справді мав при собі пляшку оковитої. Цією пляшчиною, за твердженням свідків, Либець мав намір відзначити на квартирі свого родича Івана Пуха — теж працівника бази — появу на світ Пухамолодшого.

Однак на момент, коли виникла версія про пиятику, Самусь, нагадуємо, вже був удома. З четвертої години дня і до приїзду слідчого його на базі не було. Проте за ним о дев'ятій вечора все ж таки послали міліцейську машину і запросили його у райвідділ нібито для з'ясування деяких подробиць стосовно пропажі магнітофона. Але замість райвідділу повезли до лікарні на експертизу. Зрозумівши, куди вони їдуть, Самусь сказав: «Хлопці, навіщо? Я й так вам скажу... Випив. Приїхав додому і, після всього пережитого, перехилив склянку вина».

Однак «хлопці» знайшли за потрібне це щиросердце зізнання підтвердити документально. О 21 годині 40 хвилин експертиза встановила легкий ступінь сп'яніння. Про наслідки доповіли слідчому Макаренку, якому було доручено шукати магнітофон.

Спогад слідчого Макаренка.

— Дома, кажеш, випив? — іронічно перепитав той. — Перевіримо.

І знову пірнула в пітьму міліцейська машина. Цього разу — за дружиною Самуся, яка саме була на другій зміні. Її забрали з роботи, розбудили малолітніх дітей і почали в них уточнювати, чи пив тато щось удома і, якщо пив, то що саме? Довідавшись, що тато пив щось червоне, взялися за дружину: чи є вдома спиртне? І були дуже розчаровані стверднною відповіддю.

Але наступного дня Макаренко раптом пригадав, що учора, коли він заходив до слідчого Зеленського, який саме опитував Самуся, останній здався йому нетверезим. Свій спогад Макаренко оформив письмово і підшив до справи. А підшивши, зайнявся свідками. Самому ж потерпілому було велено нікуди з райвідділу не відлучатися, хоч той і просив дозволу звернутися в лікарню, бо почував себе дуже недобре.

Вибравши момент, Самусь таки пішов до лікарні, де його обстежили і, поставивши діагноз — струс мозку,— відразу направили у стаціонар.

Негайна розплата.

Проте на лікарняне ліжко Самусеві лягти не вдалося: його виловили вдома, куди він забіг попередити дружину, і повезли у радгосп «Кролевецький», де вже чекав майже в повному складі комітет профспілки. Виявляється, поки Самуся обстежували лікарі, старання слідчого Макаренка увінчалися успіхом: уже згадуваний нами колгоспний інструктор по спорту Либець, котрий, як ви пам'ятаєте, мав при собі пляшку горілки, заявив, що розпив її, і розпив із Самусем — людиною, яку він вперше бачив у вічі. Цієї заяви для Макаренка виявилось більш ніж достатньо для того, щоб зраділо зателефонувати у радгосп і повідомити: ним викритий організатор пиятики на роботі.

Голова профкому Дячок проінформував членів комітету, що на Самуся з міліції надійшло представлення (хоч направді його, підкреслюємо, ще не існувало в природі), і запропонував звільнити того з роботи за систематичне порушення трудової дисципліни та організацію пиятики на робочому місці. Що й було блискавично зроблено. Відразу після засідання Самусь поїхав до лікарні, де й пролежав два тижні.

Наполегливість, з якою слідчий підганяв під свою версію докази, не зупиняючись перед сумнівними методами їх добування, а потім добивався, щоб її розцінили як доведений факт з усіма логічними наслідками, можна було б іще якось пояснити його винятковою нетерпимістю до пияцтва. Через те, бач, і поспішив добитися негайного вжиття заходів щодо Самуся, не встигнувши навіть опитати всіх свідків і підготувати офіційне представлення. Але чому ж він тоді не вчинив так само з Либцем? Прикрий недогляд?

Несподівана знахідка.

— Очевидно,— зітхнув заступник начальника райвідділу внутрішніх справ О. В. Безверхий. — Макаренко — один з найдосвідченіших наших працівників, але ніхто не застрахований від помилок.

Заперечити тут щось важко. Проте чи не надто багато помилок для однієї справи? Річ у тім, що, поставивши, як він вважав, останню крапку на історії з пиятикою, наступного дня «один з найдосвідченіших працівників» припускається ще однієї незбагненної навіть для детектива-початківця похибки. Прихопивши з собою одного із свідків, Макаренко виїхав у лісок, в якому з Самусевої автомашини зник магнітофон, і... тут же знайшов його під кущиком. Певно, в роботі капітана міліції не так часто траплялися подібні удачі, бо, побачивши пропажу, він забув про все на світі. Принаймні, про те, що подібні знахідки належно оформляються протоколом. Забудькуватість слідчого породила нові неясності. Макаренко стверджував, що магнітофон був мокрий і присипаний листям, а свідок письмово й усно присягається, що магнітофон був сухий, так, ніби він не пролежав дві доби в осінньому лісі, а його щойно туди привезли. Оскільки ж матеріали справи оформляв Макаренко, то він знову визнав істинною власну версію. І поставив ще одну крапку.

Продовження на стор. 10.

ГЕНІЙ

УСМІШКА

Як його здихатися — не знаю. Він ходить до мене вже десятий рік. І щоразу, коли він прочиняє двері й підходить до мого столу, на його обличчі блукає винувата посмішка. Ось і сьогодні він дивиться на мене тим самим сумним поглядом і починає розкладати креслення. Навіщо? Адже знає, чим усе скінчиться...

...Години за дві вміло виведеними з висоти мого вченого ступеня формулами й доказами я вщент розбиваю його побудови. Збентежений, він вибачливо визнає мою правоту і якось зовсім по-дитячому розгублено бурмоче щось про те, що шкільні вчителі та вузівські викладачі вважали його здібною людиною. Тремтячими руками він збирає креслення і йде до дверей...

— Милий ти мій,— дивлячись у його згорблену спину, думаю я. — Ти не здібний. Ти — геній! Все, що ти мені зараз показав, по-справжньому талановито. Але, якщо я це визнаю, то одразу виникне питання: а над чим же всі ці десять років працював колектив найвизначнішого в галузі НДІ, де я працюю заступником директора з питань науки?

Михайло ФРЕНКЕЛЬ.

Мал. І. АЛЕКСАНДРОВИЧА

— Щось мені ця цифра не дуже подобається... Пошукайте якусь іншу з двома нулями.

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

РУДЕНКУ Г. М. — *начальникові агроцеху № 1 колгоспу імені Калініна Красногвардійського району Кримської області, який сів за кермо автомашини у нетверезому стані і врізався у дерево. Відповідаючи на лист колгоспників, адресований Перцеві, начальник райвідділу внутрішніх справ І. Жилинський повідомив, що за порушення особистої та виробничої дисципліни Руденка оштрафовано на 100 карбованців. Його виведено зі складу правління колгоспу і з посади звільнено.*

МОТОРНІЙ Т. Д. — *касиру бюро замовлень станції Тернопіль, яка при доставці квитків примудрилася так їх усі переплутати, що замовникам не лишалося нічого іншого, як... їхати на вокзал по квитки. В. о. заступника начальника відділення Львівської залізниці О. Бабій сповістив: факти, викладені в листі до Перця, підтвердилися. За грубі порушення правил обслуговування пасажирів Моторну з посади звільнено.*

Дуже довго працював завідуючим складом готової продукції Оріхівського цукрозаводу Платон Іванович Манжос. Причому настільки довго, що навіть почав забувати, що йому можна, а чого — ні. От одного разу Платон Іванович узяв та й продав зі складу за готівку аж чотири мішки цукру.

Про факт такого свавілля робітники заводу написали до Перця. Редакція попросила Полтавський обласний комітет народного контролю перевірити лист робітників. Як повідомив заступник голови комітету Л. Г. Степанов, П. І. Манжос справді забув, що входить у його обов'язки, а що ні. Тому з посади завідуючого складом його звільнено. А матеріали про його зловживання передано слідчим органам.

●

ДАЛИ ПЕРЦЮ!

Важко знайти таке порушення чи зловживання, до яких не вдавався у своїй роботі голова колгоспу «Україна» Чигиринського району на Черкащині П. І. Кулинич. Не вродила кукурудза — Петро Іванович тут же «підвищив» її урожайність з допомогою кулькової ручки. Оскільки ж одержаної премії для задоволення матеріальних потреб здалося мало, оформив додатково кілька фіктивних угод з «мертвими душами». Заходився будувати світлицю власному синові — і попливли з колгоспу цегла, цемент, залізобетонні конструкції, лісоматеріали. Накинув оком на колгоспний мотоцикл — тут же списав його, капітально полагодив за колгоспний кошт і відтарабанив на власне подвір'я. Такий стиль керівництва не сподобався колгоспникам, і вони поскаржилися Перцеві. А Перець попросив Черкаське обласне управління внутрішніх справ зайнятися цією справою.

Заступник начальника відділу облуправління І. С. Мокроус повідомив, що результати перевірки було розглянуто на засіданні бюро Чигиринського райкому Компартії України. Рішенням бюро від 28 серпня 1986 року П. І. Кулинича виключено з членів КПРС, а наступного дня загальні збори колгоспників звільнили його з посади голови правління.

За матеріалами перевірки райвідділ внутрішніх справ порушив проти Кулинича кримінальну справу.

УСТАМИ ДІТЕЙ

Мал. В. СОЛОНЬКА

— Ось де макулатури повно!

ТЕЛЕГРАФНЕ АГЕНТСТВО ПЕРЕЦЯ

ТАП

ЗАГУБЛЕНА РАДІСТЬ

ТЕРНОПІЛЬСЬКА область. (Кор. ТАП). У серпні цього року жителька села Іванків Борщівського району Г. Я. Скрипух звернулася до штаб-квартири ТАП зі скаргою на те, що не може влаштувати дитину в садочок місцевого колгоспу «Маяк».

Більше місяця знадобилося заступникові голови райвиконкому Я. В. Роздольському, щоб, доклавши титанічних зусиль, створити і надіслати редакції та скаржниці лаконічне повідомлення: питання розглянуто, дитину в дитсадок прийнято.

На жаль, ця радісна звістка досі не дійшла до Галини Ярославівни. Бо, як свідчить її новий лист, ніхто її дитину нікуди не приймав.

НЕ ТОЙ МАСШТАБ

СУМСЬКА область. (Кор. ТАП). Уміння масштабно мислити продемонстрував виконуючий обов'язки начальника Роменського району електричних мереж О. В. Латишев. Відповідаючи на скаргу жителя села Андріяшівки В. П. Бугара, який написав, що біля його садиби електрична опора тримається лише на дротах і може спричинити лихо, він гордо повідомив: «Роботи по будівництву нової лінії 10 кіловат передбачено планом капітального будівництва на 1986 рік». Що в перекладі з бюрократичної мови на нормальну звучить приблизно так: не морочте, дядьку, голову дрібницями.

ЗАГАДКОВА СПОРУДА

Як передає наш кореспондент із селища Грузько-Ломівка (Радянський район міста Макіївки), тутешні юні слідопити знайшли дивну споруду серед бур'янів. Знахідка стала причиною запеклої суперечки. Одні слідопити стверджують, що це древня каплиця, інші — рештки стародавнього поселення. Місцеві ж старожили запевняють: це — руїни клубу п'ятнадцятирічної давності. Причини руйнування споруди вивчаються.

НА ЗИМОВУ КВАРТИРУ

переїхав начальник ЖЕКу № 43 м. Донецька В. Г. Жовтюк. Тепер він аж до весни мешкатиме у кооперативному будинку № 183-а, що по вулиці Артема. Але тут Валерій Григорович не просто житиме, а ще й обігріватиме своїми гарячими запевненнями квартири №№ 45, 48, 51 та 54, у яких уже третій рік не працює система опалення.

ПОДАРУНОК З ПІДТЕКСТОМ

ВОРОШИЛОВГРАДСЬКА область. (Кор. ТАП). В урочистій обстановці жителі села Бирюкове вручили начальникові Свердловського райвузла зв'язку М. М. Кучмі велосипед.

— Це подарунок з підтекстом,— пояснили вони кореспондентові ТАП. — Ми сподіваємося, що тепер Микола Миколайович щодня приїздитиме до нас у село і, замість радіо, яке мовчить у наших оселях уже третій рік, розповідатиме найостанніші новини.

Історія одного довгобуду

Мал. Р. САХАЛТУЄВА

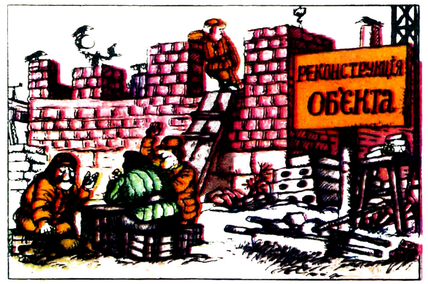

Вісті з того світу

"СУПЕРБАКЦИЛІ" на новій службі

Ярослав Галан **любив** людей. Любив життя. **Утверджував** вірність, чесність, **доброту**. За них безстрашно став на **бій** з фашизмом. Галанівське **полум'яне** слово гнівно викривало **фашистських** служок «з хрестом **та з** ножем», і рятунку їм від нього **не** було.

Того чорного понеділка, 24 жовтня 1949 року, націоналістичні недолюдки підступно, по-лоодійському вбили письменника, та навіки залишилося людям **його** слово інтернаціоналіста, публіциста, перчанина.

Ярослав Галан **закли**кав до пильності, перестерігав: «Упирі фашизму все ще **сновига**ють по світу, живлені жерцями золотого теляти». Давно канула у небуття гітлерівська Німеччина, але й сьогоднішня вовтузня вимуштрованих фашистами українських націоналістів аж проситься під заголовок галанівського памфлету «Старі шпигуни на новій службі».

Затаврувані Галаном «жерці лакейства і зради» страх не люблять, коли їх по заслузі називають чужинницькими лакузами. Вони, бачте, ні від кого не залежні, «самостійні» і до того ж «юбер...», вибачайте, тепер уже «супер...» значущі.

Хвалькуватий комар з відомої народної пісні, навіть поламавши ребра й кості, потішався, що він «не цар, не гетьман, не полковник» — знаменитіший. Такої ж тягнуть і недобиті закордонні націоналісти.

— Ми на вістрі...

— В авангарді...

— Нас лають — значить, боятся...

— Ми — важіль, рушій: будимо світову опінію і змушуємо Совєти поступатися.

Вінніпезький «Український голос» дописався до того, що Радянський Союз начебто пішов на «зустріч у верхах», бо «перестрашився українських буржуазних націоналістів».

Виходить, писком будять, важелем рушать, підставляють під удари груди, а вони лиш гудуть пустодзвонно, «славу примножуючи». Типовий симптом манії величності. Манії, роз'ятрюваної ідеологічними диверсантами. Вони ж бо розписують, що націоналізм — це «троянський кінь в соціалістичному таборі», «нездоланний бакциль», «всепроникаючий вірус», «знаряддя, яке може бути використане для цілей психологічної війни», «безвідмовна викрутка», «вибухівка проти комунізму»... Ось такий діапазон оцінки ваги націоналізму — від «бакцилі» до «коня». Якщо відкинути ці крайні визначення, залишиться просто хвалькуватий комар чи інша схожа на нього комаха.

Тепершнім диверсантам хотілося б бачити націоналістичну комашню отруйнішою, підступнішою. Використали ж кайзерівські генерали «самостійність» Центральної ради, щоб, прикрившись її запрошенням, окупувати Україну. Щоправда, не повелося з «відновленням державності» і в червні 1941 року. Не здужали націоналістичні прислужники другого кайзерівського і третього гітлерівського рейхів поставити український народ на коліна, і окупанти, як непотріб, розігнали їх «уряди». Так сталося 1918 року. Те ж повторилося 1941-го, хоч, як стверджував Галан, «і мельниківці, і бандерівці змагалися за першість у службі німецьким фашистам».

Сьогодні знову, уже з Вашінгтона, чути похваляння задушити комунізм як «ексцентричний феномен». А різномастих різунів та бандюг вашінгтонські правителі не гребують називати своїми «братами» і «моральним еквівалентом батьків-засновників Сполучених Штатів».

То, може, як дехто радить, «не бруднити руки», тим більше, що, мовляв, старі націоналісти і так перемруть, а з ними і сам націоналізм? А як нормальна людина ставиться до комара? Гидує бруднити руки і дозволяє свою кров смоктати? Далебі, ні! До того ж націоналісти, серед яких є чимало нацистських злочинців, справді бувають і «на вістрі», і «в авангарді» — куди пан поставить.

Наш незабутній Ярослав Галан сказав вагомо і однозначно: «Мовчати про них не можна. Навпаки, треба сказати про цю фашистську наволочі всю правду».

Євген КОРБА.

ЧОРНІ ПОЧИНАЮТЬ...

Це — начебто «антишаховий» термін. Бо у грі в шахи, як відомо, завжди починають білі (хоч невідомо, виграють вони чи програють). У нас же мовиться про іншу, не про шахову боротьбу, в якій, зрештою, **перемо**жуть чорні.

...«Посімейство білих, заховавшись у лісових нетрях, слухає транзисторний радіоприймач. Із Йоганнесбурга передають жахливі новини: «В районі аеропорту імені Яна Сметса відбулися жорстокі сутички, центр міста в стані облоги... Червоний Хрест звернувся до населення з проханням здавати кров. Здійснено напад на завод по виробництву газу. В конгресі США відбулася нарада, присвячена питанню організації повітряного мосту для транспортування американських громадян. Аеропорти Кейптауна, Дурбана, Порт-Елізабет закриті, морські порти обстріляні і блоковані...»

Цією цитатою з роману «Люди липня» південноафриканської письменниці Надін Гордінер західнонімецький журнал «Шпігель» у одному зі своїх номерів за минулий рік розпочинає статтю «Ураган гніву над Південною Африкою».

До речі, ось вам сім заголовків статей, нарисів, репортажів, надрукованих протягом минулого й цього років і в лівих західних періодичних виданнях, і в правих: «Владі переслідують усіх і скрізь», «Санкції Заходу не викликають ілюзій», «Ситуація виходить із-під контролю властей», «Країна в кайданах», «ПАР: розгоряється полум'я боротьби» і нарешті — «Ураган над Південною Африкою». Спробуйте із цих заголовків довідатися, чи стаття була надрукована, скажімо, в «Юманіте» чи в «Нью-Йорк таймс»!..

Щоб зберегти видимість демократизму й доброчесності, в наш час навіть праві буржуазні газети виступають із викривальними матеріалами про режим расизму й апартеїду...

Що ж змінилося в ПАР протягом року майже суцільного стану облоги і найжорстокіших репресій проти чорношкірого населення, проти багатомільйонної більшості країни, яку називають республікою? ПАР — не республіка, а катівня навіть для громадян білої меншості, для тих із них, які не згодні з політикою уряду Пітера Боти. Про це на сторінках американського журналу «Нью-Йорк таймс мегезін» у статті «Білий рай» без надії на майбутнє» розповідає ота ж Надін Гордінер, яку торік цитував «Шпігель».

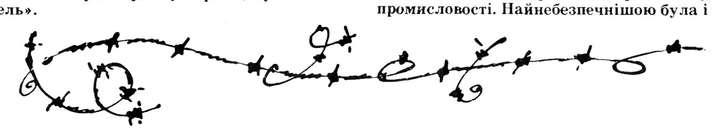

Надін Гордінер, між іншим, пише: «В листопаді 1983 року прем'єр-міністр П. Бота отримав більшість голосів на підтримку його нової конституції, яка передбачає трипалатний парламент — для білих, індійців і «кольорових» (людей змішаної раси) при цілковитому виключенні чорної більшості з політичного життя країни. В референдумі з цього питання брали участь лише білі — як африканери, так і ті, що розмовляють англійською мовою, і П. Бота не отримав би свого мандата, якби вони сказали своє «ні». Але вони сказали «так», проголосувавши разом із прибічниками Націоналістичної партії П. Боти. Вони сказали: «Так — 23,5 мільйона чорношкірих не матимуть права голосу!» І адміністрація США теж сказала своє «так», зробивши заяву про «конструктивне співробітництво» з режимом, який топче справедливість і людську гідність...»

Тут ми уклинимося в розповідь Надін Гордінер і з цифрами в руках пояснимо, звідки ж ростуть ноги у цього «так» вашінгтонської адміністрації. Ось факти, що їх наводить на своїх сторінках «Журнал ді Ангола»: «Капіталовкладення американських компаній у південноафриканську економіку все зростають. Близько 400 фірм США, що діють у ПАР, контролюють 70 процентів ринку електронної техніки, 25 процентів автомобільної і 27 процентів гірничодобувної промисловості. Найнебезпечнішою була і зосталася форма воєнного співробітництва з агресивним режимом Преторії. Представники воєнних відомств двох країн ведуть переговори про залучення ПАР в зону діяльності блоку НАТО. Стратеги Пентагону мають намір створити біля Кейптауна військову базу, яка повинна бути включена в систему військових об'єктів НАТО. США постачають расистам зброю і військову техніку. ВПС ПАР на 40 процентів укомплектовані літаками американського виробництва. Електронне устаткування військових кораблів має марку «Зроблено в США».

І знову — слово Надін Гордінер: «...хоча в той же час Вашінгтон не перестає просторікувати про свою відразу до апартеїду, наче запеклий грішник, що, входячи в церкву, осіняє себе хрестом».

Один із підрозділів статті Н. Гордінер має красномовну назву: «Поліцейські собаки на сторожі «воріт раю». В цьому підрозділі — красномовні свідчення того, як режим П. Боти, створюючи вищезгаданий рай для білої меншості, перетворює на пекло батьківщину чорної більшості. Але ж навіть біла меншість не вся задоволена тим «раєм» — серед білих громадян ПАР зростає кількість тих, хто в різний спосіб виступає проти апартеїду та безправ'я африканців. Не менш красномовний і заголовок іншого підрозділу: «Відмовляються захищати расизм». Південноафриканська письменниця розповідає, що коли рік тому лише окремі юнаки ухилялися від призову до расистської армії, то нині це явище стає масовим. Це не абстрактний пацифізм, це, як пише Н. Гордінер, «свідомий протест проти апартеїду». Бо «...тепер молоді білі знайшли нарешті мужність виконати головну умову, яку ставлять перед ними їхні чорні земляки — відмовитися від захисту режиму, коли вони справді хочуть довести свою прихильність до справи звільнення чорної більшості». Та й боротьба чорної більшості тепер уже не стихійна, не продиктована хвилинним спалахом ненависті до гнобителів, а, як показує письменниця, політично свідома, революційна.

Та, мабуть, найкрасномовніший заголовок останнього підрозділу — «Доки це минатиме для нас безкарно?» Так думає тепер біла меншість ПАР, так уже подумують навіть затяті расисти, які досі за єдиний аргумент мали насильство — батіг та вогнепальну зброю.

Далі так тривати не може!

На одному з мітингів Вінні Мандела, дружина полум'яного патріота, борця за громадянські права чорного населення Нельсона Мандели, засудженого режимом апартеїду до довічного ув'язнення, сказала: «Ми довго терпіли, сподіваючись, що становище в країні зміниться на краще. Однак відтепер ми більше не будемо підставляти праву щоку, коли нас ударять по лівій! Ми більше не будемо зносити приниження і образи. Ми вибрали єдино правильний, достойний шлях — шлях збройної боротьби проти уряду білої меншості!»

Чорні починають... Починають свідому, організовану революційну боротьбу. І їхня перемога у цій боротьбі — безсумнівна.

Микола БІЛКУН.

Справа честі

ГУМОРЕСКА

Це трапилося з Тимощуком уперше. Коли він переступив поріг відділу, було вже п'ять хвилин на десяту.

«Спізнився на роботу!» — вжахнувся Тимощук. Знічено привітавшися з колегами, він сів за свій стіл і закрив обличчя руками. «Яка ганьба!» — думав він, відчуваючи на собі осудливі погляди Прихідька й Антоняна. Так минуло хвилин п'ятнадцять.

Із трансу Тимощука вивела поява Невидимської, котра щодня спізнювалася хвилин на двадцять — сорок.

— Хай бог милує! — мовила Невидимська замість «здрастуйте». — Цей транспорт зажене мене в могилу! Уявляєте, вийшла я з дому ще вдосвіта, коли...

Гірко всміхнувшись, Тимощук вийшов у коридор. У кутку біля вогнегасника димів сигаретою Веклич. Тимощук теж закурив, але полегшення не відчув.

— Уявляєш, — поскаржився він,— я сьогодні на роботу спізнився. Уперше в житті!

— Буває,— по-філософському відповів Веклич. — Я минулого літа на спінінг в'юна спіймав. Кому розкажу — не вірять.

«Знущається,— подумав Тимощук. — Звичайно, він може собі це дозволити. Він же, казали, завжди за півгодини до початку роботи приходить!»

Похнюпившись, Тимощук пішов до свого приятеля Кудіна у відділ збуту. Кудін мовчки кивнув йому, гарячково обчислюючи щось на мікрокалькуляторі.

— От де хохма! — сказав Тимощук, умощуючись на стільці біля столу Кудіна. — Я сьогодні — не повіриш! — уперше в житті на роботу спізнився. Годинник, зараза, підвів... Ти чуєш?

— Потім, старий, потім,— відмахнувся Кудін. — Пробач, але я до обіду маю здати зведення. Вгору глянути ніколи!

«Ясно. Він мене зневажає,— подумав Тимощук. — Так мені й треба!»

Він важко підвівся і, човгаючи підошвами, вийшов. Майже годину, згорблений і постарілий, Тимощук стояв біля вікна, блукаючи невидющим поглядом по під'їзних коліях складу готової продукції, а потім подався до бібліотеки заводоуправління.

Він просидів у бібліотеці решту дня. А коли Невидимська вже підмальовувала губи, готуючись випурхнути на вулицю, Тимощук увійшов з якимось папірцем у руках і почав чіпляти його до стіни над своїм столом.

— Що то таке? — поцікавився Антонян. — Графік відпусток?

— Ні,— відповів Тимощук. — Тут записано, скільки якої продукції виробляється в нашій країні за п'ять хвилин. Ось, бачите,— сталь, чавун, текстиль... Я отаке купу літератури передивився, поки відшукав ці дані!

— А навіщо вони вам? — здивувався Прихідько.

— Аби щодня нагадували мені про ціну тих хвилин, на які я сьогодні спізнився. Це моя спокута,— мужньо відповів Тимощук.

— Хай бог милує! — сказала Невидимська.

Геннадій ЛІТНЕВСЬКИЙ.

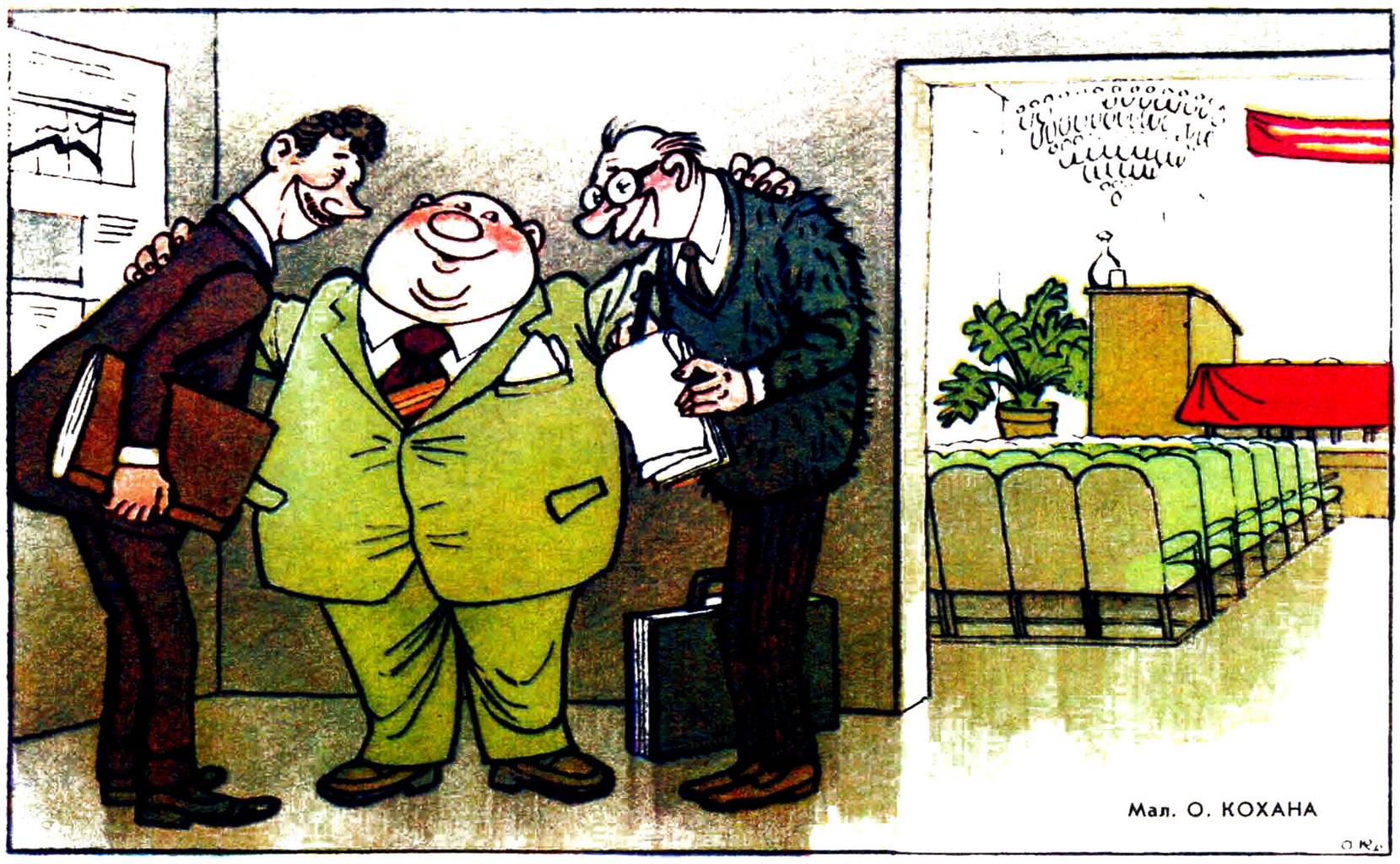

Мал. О. КОХАНА

— Сьогодні збори, отож давайте остаточно вирішимо, за що ви мене будете критикувати...

(Продовження).

Крапка чи кома?

Вийшовши з лікарні, Самусь спробував замінити обидві крапки на коми і подав до районного суду два позови: про поновлення його на роботі і про повернення прав водія. Але суд обидва позови відхилив. Хоча в першому випадку відкинув звинувачення в систематичному порушенні дисципліни, а в другому — скоротив термін покарання на один рік.

— Розумієте,— пояснила нам голова районного народного суду О. В. Бігунова,— активність і поспішність працівників міліції мені також видалися дивними. Але ми керуємося не припущеннями, а фактами і документами. Суд, по-перше, не мав підстав не вірити свідкові Либцю, який визнав, що пив із Самусем горілку, а по-друге, у справі був офіційний документ, підготовлений слідчим Макаренком.

Цілком логічно, якщо не враховувати, що «офіційний документ», який послужив другим доказом, грунтується тільки на твердженнях того ж Либця...

До речі. Ми не знаємо, в якому дусі вів розмову з Либцем слідчий Макаренко, а тому і припускаємо навіть, що надіслати представлення на нього слідчий забув випадково. Достеменно відомо лише, що після цієї історії Либець, який і до цього не відзначався стриманістю до спиртного, повірив, що йому море по коліна. До того глибоко повірив, що якось, нализавшись у ресторані, тут же причепився до сержанта міліції, вимагаючи, щоб той став перед ним струнко і відрапортував по формі, як іде чергування.

Ще одна випадковість? Може бути... Можна було б навіть погодитися, що в Кролевці п'яниці самі лізуть на рожен; що, попри всі забобони, Самусеві того фатального ранку просто перебіг дорогу чорний кіт або зустрілася сусідка з порожніми відрами, і всі його нещастя почалися від цього малопомітного факту. Якби ми не знали, що приблизно в той же період кролевецька фортуна не без участі місцевих правоохоронців викинула... Але про це — нижче.

Частина друга. Лагідний фортель.

Щасливчик.

У цій історії всі випадковості складалися якраз діаметрально протилежним, щасливим для її героя чином. Здавалось би, іншому жителеві того ж Кролевця В. В. Гузенку хто тільки не перебігав дорогу і не стрічався на ній: і чорні коти, і жінки з відрами впорожні, і навіть автоінспектори,— проте ніяких серйозних ускладнень у житті Володимира Васильовича не виникало. Хоч, користуючись статусом директора райпобуткомбінату, він досить часто натискав на газ відомчого «Москвича», сам у цей час перебуваючи під добрячим «газом»... Уточнимо навіть — не «Москвича», а «Москвичів», бо за відносно нетривалий період свого директорування він зумів загнати в металобрухт кілька державних малолітражок, призначених для доставки телерадіоапаратури та іншої побутової техніки з дому клієнтів до майстерні і навпаки.

Якось, правда, у напрочуд веселому стані не зумів розминутися з грузовиком на очах здивованої публіки. Довелося відповідати. Але покарання було чисто символічним — п'ятдесят карбованців штрафу...

Так от, підказали нам, ніякі погані прикмети Гузенкові не страшні тому, що він на короткій нозі з начальником райвідділу міліції Фонталіним, а полювали на нього рядові автоінспектори. До того ж, і в райкомі партії Гузенка мають за дуже цінну номенклатурну одиницю, а подібним кадрам, як там вважають, багато що можна вибачити. Самусеві ж, мовляв, так фатально не пощастило саме тому, що доля звела його на життєвім шляху з Гузенком у нещасливу для нього годину.

Справді, свого часу, коли Самусь працював у райпобуткомбінаті, Гузенко незаконно звільнив його, а потім змушений був поновити, виплативши йому з власної кишені триста карбованців за вимушений прогул. Окрім того, Самусь із компанією іще кілька разів намагався насолити своєму колишньому шефові, підказуючи автоінспекторам, у якому стані в даний момент той возсідає за кермом «Москвича».

Закінчення на стор. 12.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

БРАТИК

Хоч недавно братика
мама годувала,
та, напевно, братику
ще цього замало.

Все, що в нього в ліжку є,
тягне в рот він і жує:
і перинку,
і хустинку,
і пластмасову Маринку,
і пелюшку,
і подушку,
і панчішку в синю смужку!
Тягне іграшку і книжку,
і свою
маленьку
ніжку!

Добре, що немає
в нього ще зубів,
бо тоді б, напевно,
він усе це з'їв!

Галина МАЛИК.

СПОСТЕРЕЖЛИВИЙ ПЕТЯ

Лежить Петрик під яблунею.
Підбігла до нього сестричка Оля:
— Петю, як тобі не соромно?
— Що таке? — підняв голову Петрик.
— Бабуся он старається швидше перенести всі гарбузи з городу, бо, кажуть, мороз вночі буде, а ти лежиш і не бачиш.
— Чого це я не бачу? — каже Петрик. — Я вже давно лежу і підраховую, скільки ще їй гарбузів занести залишилося.

ЗА ОСУ

— За що тебе, Вадику, вчора мама сварила? — запитує Василинка.
— За те, що я осу вбив,— відповідає Вадик.
— І це ти не побоявся зачіпати осу?
— Анітрішечки,— каже Вадик. — Тільки побачив, що вона сіла, я відразу ж схопив швабру і вдарив по ній.
— А куди сіла та оса?
— На люстру.

Микола ГЕРАСИМЕНКО.

ЗАГАДКИ ПЕРЧЕНЯТКА

Хто вдягає дві-три шуби,
Під якими гріє... зуби?

(Кукурудзяний качан).

Зовні схожий він на міст,
Має довший ніс, як хвіст.

(Слон).

Добули її з води —
Білосніжною, твердою.
Знову ж кинули туди —
Вмить зробилася... водою.

(Сіль).

У хату пускають усіх будь-коли,
Хоч в хаті ні разу самі не були.

(Двері).

Ігор СІЧОВИК.

У ІНШИХ ЩЕ ГІРШЕ

Ще з порога заєць Вуханчик весело сказав:
— А мені в лісовій школі оцінку поставили. Пер-шу!
Подивилася мама зайчиха у зошит і ойкнула:
— Не розумію, чому ти радієш?
— Як чому? Оцінці.
— Та в тебе ж тут одиниця!
— Ну й що?
— Це ж дуже погано,— сказала мама зайчиха.
Вуханчик безжурно трусонув вухами.
— У інших ще гірше.
— Гірше вже не буває.
— Буває,— сказав Вуханчик.
— Як же це?
Заєць весело підстрибнув і випалив:
— Іншим взагалі нічого не поставили.

Василь БИРЮКОВ.

Мал. А. ВАСИЛЕНКА

«Здуріло в голові вино,
Бо з сахаром було воно.
Тому на камінь впала голова,—
Почервоніла з сорому трава».
П. Р. з Вінниччини.

— Далі **не цитуємо, бо й справді якось воно незручно...**

«Шумський втік в заготзерно,
Ніну ловить за стегно...

Що саме у мене вийшло, не знаю. Я не гуморист, а всього-навсього учень середньої школи».
С. Б. із Закарпаття.

— Не кажіть, не кажіть... Ваш талант мужніє напрочуд швидко!

«— Ну і відстале тут
середньовіччя,—
З району хтось так голову
публічив».
В. Б. із Закарпаття.

— Цікаво, і що ж той голова відтетатетив?

«Сварилася на Фалата
Супруга Марія...»
П. Т. з Вапнярки.

— Хай обережніше свариться, щоб Фалат, чого доброго, не пішов до Теофілакти!

«Всі кажуть мені,
що я загнаний кінь.
Та, мабуть, воно так і дійсно.
Тиняюсь безсило. Одна лише тінь.
Колись було... В одязі тісно».
І. А. з Могилева-Подільського.

— Було, було... Так і норовиш, бувало, звільнитися від повзунків!

Мал. О. МОНАСТИРСЬКОГО

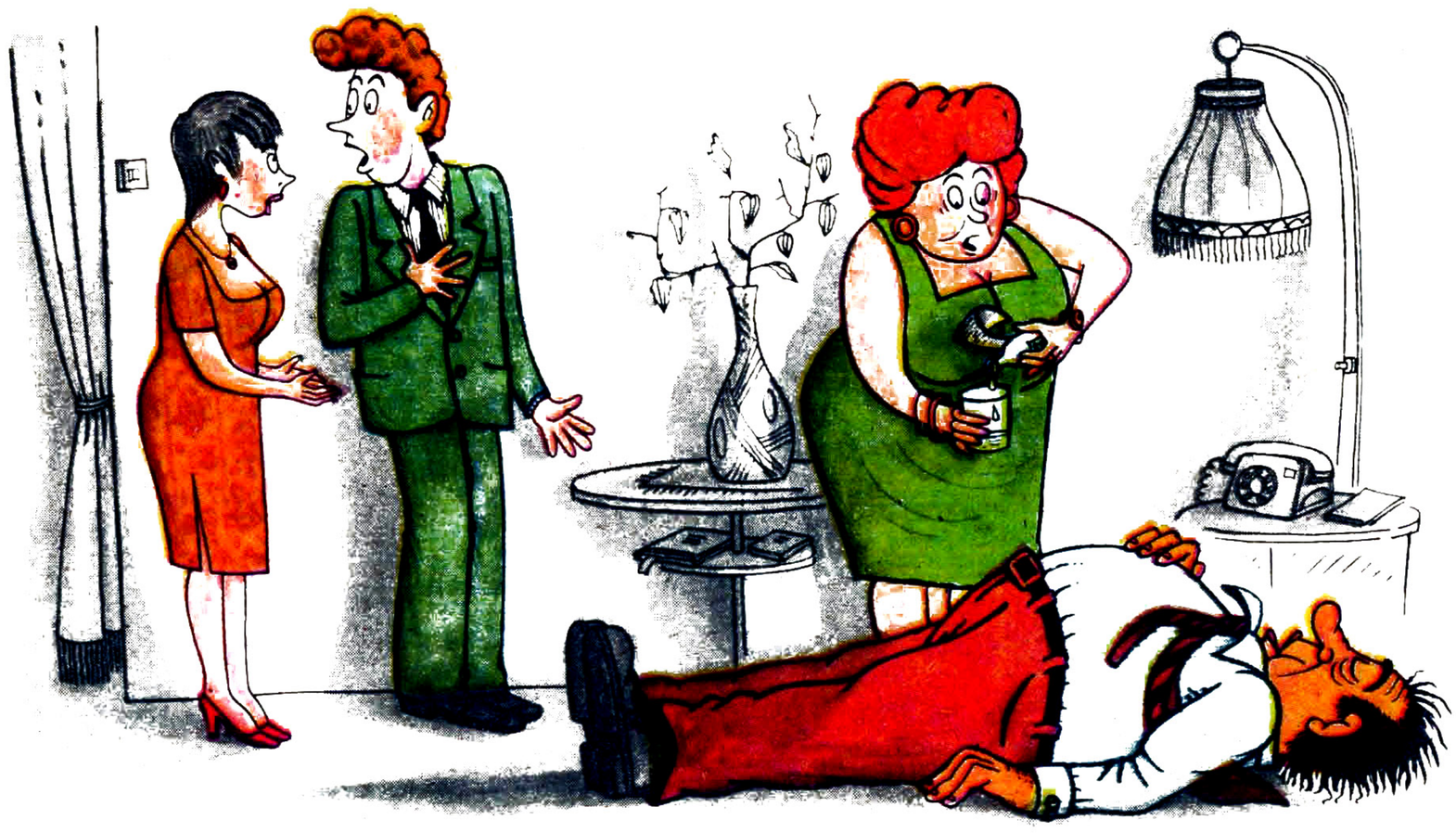

— Я ж лише сказав твоєму батькові, що ми хочемо влаштувати безалкогольне весілля!..

КОРОТКО КАЖУЧИ

● *На його творчому обличчі було надто багато косметики.*

● *Нерідко проза життя — це наслідок поетичних ілюзій.*

● *Часто сила — це слабкість, доведена до відчаю.*

● *Найлегше домовитися тоді, коли язик тримаєш за зубами.*

● *Часом, поки одне зло бореться з іншим, третє вважає себе добром.*

● *Якщо вершник обходиться без голови, значить, він має руку...*

● *Покупець завжди правий, але прав буває більше у продавця.*

● *Старанно зважував тільки чуже слово.*

● *Час оплакує лише тих, хто його не марнував.*

● *Далеко піде той, хто далеко не заходить.*

Леонід СУХОРУКОВ.

(Закінчення).

Погоня, погоня, погоня...

Дві такі спроби закінчилися невдало. Одного разу гналися автоінспектори за п'яним Гузенком, але він зумів відірватися від погоні, і, протаранивши зачинені комбінатівські ворота комбінатівським-таки «Москвичем» (а що, хіба жалко?), влетів на подвір'я і вискочив з машини. А п'яний, не спійманий саме за кермом,— не злочинець, мудро вирішили переслідувачі.

Іншим разом Гузенко звалив «газоном» із написом на будці «Побутове обслуговування» кіоск на тротуарі, а намагаючись утекти, проломив кілька метрів чавунного паркану. Свідки витягли напівзаснулого керівного водія з кабіни і віддали в руки викликаного ними автоінспектора Закалюжного. Паркан не полагоджений і досі, а Гузенко вже наступного дня, наче нічого й не трапилося, літав «Москвичем» по райцентру. Втім, слово «наче» тут недоречне, бо й справді не трапилось абсолютно нічого. Принаймні, ніяких документальних слідів цієї пригоди в архіві райвідділу ми не знайшли.

І тільки коли п'яного директора спіймала рейдова бригада з області (знову ж таки,. за сигналом), його нарешті позбавили прав на два роки. (Позбавив особисто начальник облавтоінспекції). Однак і це покарання залишилося для широкої громадськості таємницею за сімома замками, бо за свою «кадру» стіною став райком партії, залишивши факт без уваги. Заходів довелося вживати лише після телеграми на адресу XXVII з'їзду КПРС, надісланої Самусем і його однодумцями. Відправили її з райцентру сусідньої області, бо кролевецькі зв'язківці зробити це відмовилися, посилаючись на вказівку райкому... Згодом одному з авторів телеграми написали: Гузенка нарешті звільнили з посади і виключили з рядів КПРС.

Відпущення гріхів.

Проте не поспішай, спостережливий читачу, ловити авторів на суперечності. Ні, не закотилася щаслива зірка нашого героя, не відвернулася від нього ласкава фортуна. Хоч і довелося йому залишити посаду директора райпобуткомбінату. Роботу для нього знайшли не набагато гіршу: нині він працює старшим інспектором РАПО з основних питань,— а у партії «гробителя» державних автомашин поховили рівно через місяць після виключення. На якій підставі?

Перший секретар райкому І. В. Балабон, до якого ми звернулися за довідкою, довго вагався, чи має він право ділитися з представниками преси такою делікатною інформацією.

— Я повинен порадитися,— нарешті відповів він і почав надзвонювати в обком. І тільки заручившись високим дозволом, повідомив:

— Справді, спочатку ми виключили Гузенка з партії, але він щиросердо покаявся, й бюро райкому визнало за можливе обмежитися суворою доганою із занесенням до облікової картки.

Спочатку, виходить, доповіли з'їздові про найрішучіші заходи, вжиті до п'янички з партквитком у кишені. А потім потихеньку «зважили на щиросерде каяття».

Епілог.

— Я вважаю, що догана із занесенням — надмірно суворе покарання для комуніста,— підсумував нашу розмову перший секретар дещо несподіваною заявою. І ми так і не второпали: якщо справді надмірне — то чи не збираються райкомівці переглянути найближчим часом і друге своє,— як на їх погляд, занадто суворе рішення?

Справді, несповідимі шляхи кролевецької районної фортуни, незбагненні її віражі й повороти. Одного вона б'є з усього розмаху по голові (і не тільки рамою), навіть коли його вина після титанічно-наполегливого пошуку доказів викликає сумнів, іншого ж цупко хапає за комір і утримує над прірвою навіть тоді, коли він з усіх сил намагається випручатися з її лагідних обіймів.

А ви, браття-діалектики, запевняєте, що випадок не відіграє у нашому житті ніякої ролі. Ще й як відіграє! Особливо якщо він зумовлений безпринципністю, так відверто продемонстрованою у цій історії.

В. БОЙКО,
В. БОНДАРЕНКО,
спеціальні
кореспонденти Перця.

Сумська область.

НАРЕШТІ...

Під час землетрусу чоловік будить дружину:

— Все, тепер і я бачу, що в мене біла гарячка: раніше лише мене трясло, а тепер і землю. Веди до лікаря!

Повідомив І. ЖИТНЮК.

м. Бориспіль
на Київщині.

ДЛЯ ЧОГО ВУХА

У класі вчитель пояснював будову тіла людини. Після пояснення він запитав Дмитра:

— Для чого людині вуха?

— Щоб бачити,— відповів учень.

Народні усмішки

— Нісенітниця,— сказав вчитель,— вухами ми не можемо бачити!

— Так, не можемо,— погодився учень. — Але якби ми не мали вух на голові, то кашкет затулив би очі...

Повідомив М. ПЕНДЛЕР.

смт Копайгород
Барського району
Вінницької області.

НА КОГО СХОЖИЙ

Народився у Степана первісток. Друзі цікавляться, на кого схожий синочок.

— Як мовчить,— відповідає Степан,— то наче на мене, а коли кричить, то на дружину.

ОДНИНА І МНОЖИНА

УЧИТЕЛЬ:

— Слово «штани» — це однина чи множина?

УЧЕНЬ:

— Зверху однина, а внизу — множина.

Повідомив Г. ТУРКО.

с. Кретівці
Збаразького району
Тернопільської області.

Мал. А. ПОМАЗКОВА

Мал. О. КОХАНА

Без слів.

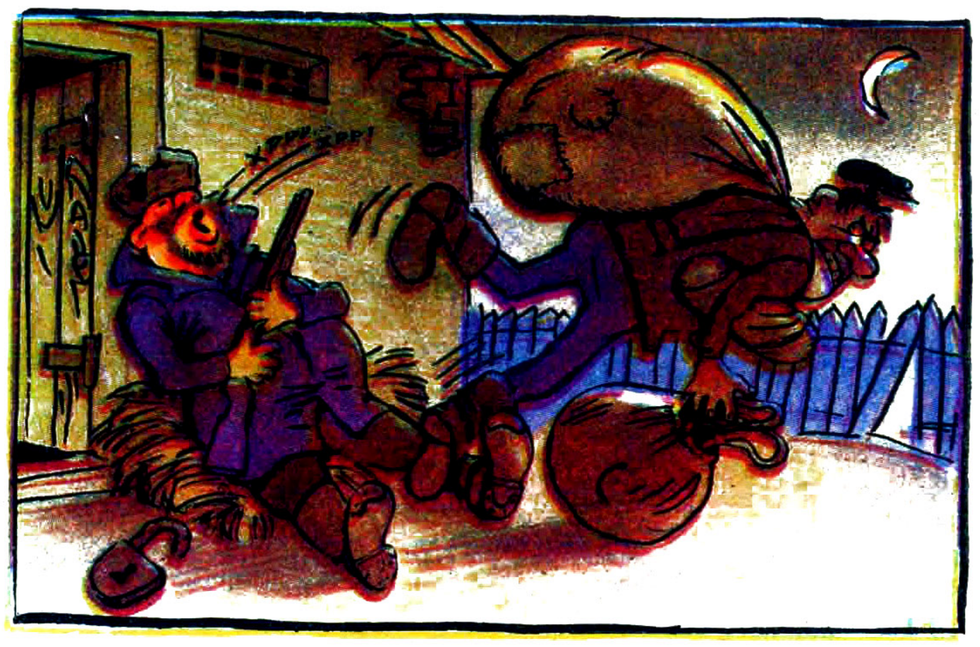

— Ач, розлігся тут!..

Мал. В. СОЛОНЬКА

Без слів.

Мал. В. ЗЕЛІНСЬКОГО

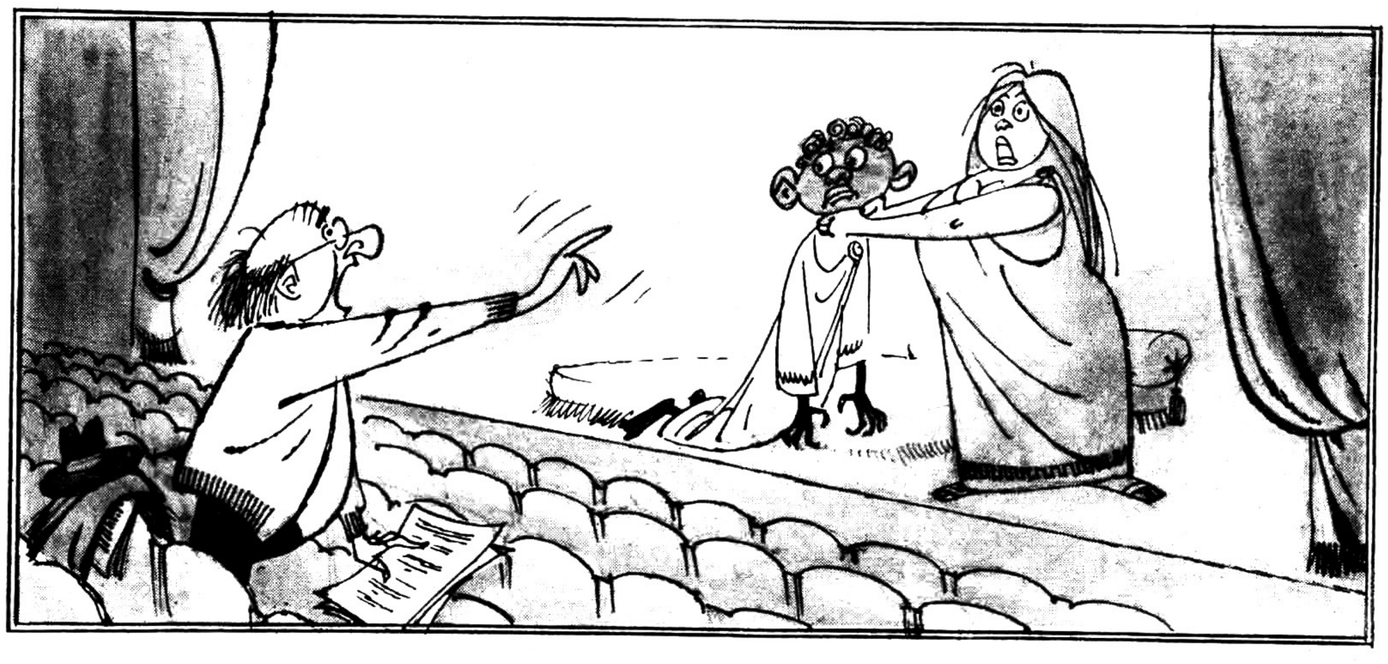

— Гей, гей, товариші, без вигадок: ви не у себе вдома!

ЗАЯВА

Сценарій детективу

Кабінет. Над столом начальника годинник. Час — 8 г. 30 хв.

— Піскуна треба брати сьогодні, не пізніше чотирнадцятої години. Чекати далі ми не маємо права,— начальник відкрив сейф і дістав звідти купу фотографій.

— Ось знімки тих, хто працює нещодавно,— візьміть!

Співробітники, котрі сиділи за сусіднім столом, як по команді, підвелися.

— Все, товариші, бажаю успіху!

Той же кабінет. Час — 11 г. 05 хв.

Начальник сидить за столом, палить і час від часу нетерпляче позирає на телефон. Нарешті — дзвінок. Начальник хапає трубку.

— Взяли, Сидір Іванович!

— Де?

— Біля гастроному, на Індустріальній!

— Опору не чинив?

— Ні! Все вийшло тихо.

— Молодці! Негайно давайте його сюди...

До кабінету у супроводі кількох співробітників входить людина, вид якої красномовно свідчить, що вона після тяжкого похмілля.

— А, Піскун! Здрастуй, друже, сідай! — привітно зустрічає його начальник. — Давно не бачились!

Потім подає йому ручку й чистий аркуш паперу.

— Пиши! І без дурниць!

Піскун похмуро озирається, бачить суворі обличчя співробітників і починає швидко писати. Начальник у цей час накручує диск телефону.

— Сергію Федоровичу! Підписуйте! Премія наша! Жодного прогулу на увесь цех!

— А Піскун? Його ж цілий місяць на роботі не було! — чується з трубки здивований голос.

— Помилка вийшла! — начальник відбирає у Піскуна аркуш і підносить його до телефону. — Заява відшукалась! Він, як виявилось, відпустку за свій рахунок брав!

Олександр ВОЛОДАРСЬКИЙ.

ГУМОР НАШИХ ПОБРАТИМІВ

Мал. В. Міжелітеса («Шлуота», Вільнюс)

Без слів.

Мал. Я. Бусла («Вожик», Мінськ)

— **Де це ти, шибенику, взяв!**
— **Туристи кинули.**

Мал. П. Пернса («Піккер», Таллін)

Без слів.

Мал. У. Барановського («Вожик», Мінськ)

— **Тепер я розумію, чому зник мій пасок!**

Мал. Т. Сергієнка («Дадзіс», Рига)

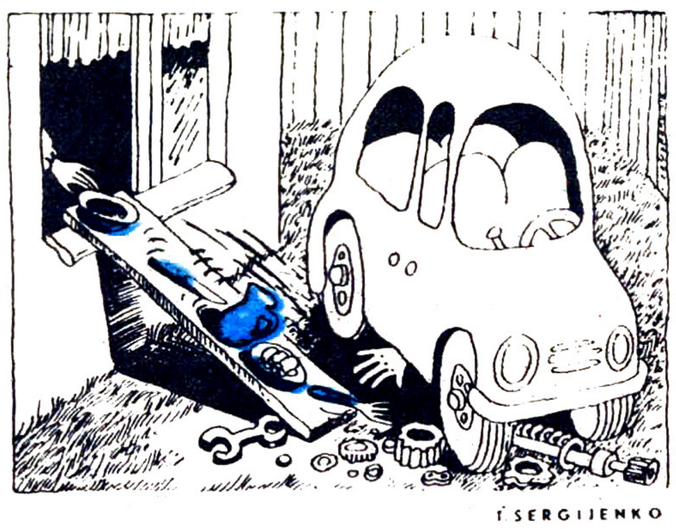

Без слів.

Мал. К. Оділова («Кірпі», Баку)

— **Ось знайшла собі нарешті непитущого і некурящого жениха!**

КАБІНЕТНИЙ АГРОНОМ

Не виткнув з кабінету й разу носа,
Не чув у полі запаху ріллі,
А вчить, як слід вирощувати просо,
Немов росте це просо на столі.

СВИСТУН

На стадіоні він свистіть любив,
Коли в цеху трудився колектив.
І так свистів завзято, голосисто,
Що сам з бригади вилетів зі свистом.

Володимир ДУГАР.

Машинопером не в гусака...

«Андрієві сестра з сином перев'язала роздертою сорочкою руку брата. А її шлюбний чоловік упав на обніжку поля і забився від розпуки, а чи від слів старої учительки і дій свого швагра».

(З райгазети «Червоний промінь». м. Бар Вінницької області).

Надіслав А. ГОНТМАХЕР.

«Ледь на сінокіс викотилося сонце, а хлопці вже поснідали на ньому й налягли кожний на свій рядок, тільки п'яти прибирай передні!»

(Із стінгазети).

Надіслав П. ЛЯШЕНКО.

«Зустріч почалася атаками колонських футболістів, і вони весь час висіли на воротах грибовчан».

(З листа до редакції).

Надіслав М. ТАРАДАЙКО.

«Безперечна і композиція книжки: вірші веселі, та вірші позначені легким смутком, навіть трагізмом, чергуються; а тому цей смуток при читанні замінюється полегшеністю, великою радістю».

«Є в нас в селі такий Сава, що про нього можна списати усю тетрадь. Але не хочеться вам затрудняти роботу».

(З листів до редакції).

Надіслав З. МЕЛЬНИК.

Раціональний пшик

Ініціативу знизу треба підтримувати. В усякому разі, саме так вважає перший заступник голови Сумського облагропрому В. П. Клименко. Скажімо, якщо десь у РАПО беруться достроково виконати план чи, принаймні, підготувати звіт, з боку Віталія Петровича жодних заперечень не виникає.

Але те, що відчебучили в Сумському районі, було вже занадто. Структура посівних площ, яку склали на нинішній рік спеціалісти РАПО, настільки попахувала крамолою, що вищестоячий колега одразу забув про свою любов до проявів ініціативи.

Узяти, приміром, цукрові буряки. Районні раціоналізатори скоротили їх площу аж на 400 з гаком гектарів! Бо вони, ті гектари, бачите, не влізали у науково обгрунтовані сівозміни, складені за рекомендаціями інституту «Укрземпроект». Бо, мовляв, що таке бурякове поле, розміщене не там, де треба? Це — удвічі або й утричі менший урожай плюс розсадник бур'янів. Хто-хто, а рільники району знають це не тільки теоретично. Мало не в кожному колгоспі чи радгоспі щороку є шмат землі, де, можна сказати, запрограмовано вирощують «хвости» — так охрестив зачучвірені бурячки якийсь дотепник.

Усе це правильно. Але — як посміли?! Невже не тямлять, що республіканське начальство за зменшення планових площ може так нагріти, що довго чухатимешся?.. Щоправда, часи змінюються, і в рішеннях партії та уряду недвозначно сказано про необхідність планування знизу. Але чотири сотні гектарів лише в одному районі... Про всяк випадок від такої ініціативи краще відкараскатися!

Та хіба мовиться тільки про буряки? Оті гарячі голови із Сумського району зазіхнули, не кажучи вже про інше, на основу основ — зернову групу. Не жарти: майже три тисячі гектарів народного хліба надумали відбатувати!

Дозвольте, правлять своєї у РАПО, але ж зернове поле району далеко не все — хлібне. Врожай більш як з 20 тисяч гектарів іде на фураж. Так що місцеві агрономи дивляться на ячмінь чи овес такими ж очима, як і, скажімо, на силосну кукурудзу. Не тільки дивляться, а й підраховують, що́ в кожному конкретному випадку їм вигідніше вирощувати.

Отож у колгоспах, радгоспах, райагропромі не один день сушили мізки, як і перед державою в боргу не залишитись, і землю-годувальницю раціональніше використати. І — даремно, виходить, думали. Бо на рівні обласному, недовго думаючи, крила підлеглим акуратненько так узяли та й підрізали. Щоб не були такими розумними. Сійте отого-то стільки, а того-то стільки,— категорично рубонув В. П. Клименко,— і менше отам мудруйте! Словом, із бажання впорядкувати систему землеробства, яким було загорілися спеціалісти РАПО, вийшов натуральний пшик.

Хоча, підкреслюємо, в облагропромі не проти новацій. Навпаки — готові й бузину на городі вирощувати. Якщо, звичайно, дядько з Києва дасть на те вказівку.

Г. ЄЛИШЕВИЧ.

Сумська область.

ПЕРЧАНСЬКИЙ ТЕЛЕВІЗОР

Добридень, шановні телеглядачі!

Боротьба з пияцтвом охоплює все ширші верстви суспільства. У цьому грунтовно переконуємось, поглянувши на плакат, установлений на дитячому пляжі міста Геніческа Херсонської області (його ви бачите на ваших екранах). Адміністрація досить далекоглядно подбала про наочну агітацію серед початкуючих пляжників — аби капосні карапузики, чого доброго, не заходилися метикувати на трьох.

На цьому, товариші,— до побачення. До наступного телебачення!

Мал. А. БОРДУНІСА

— Яка у вас чудова домашня бібліотека!

— А що тут дивного?! Це ж кращі книги бібліотеки нашого міста.

Теми малюнків цього номера придумали: В. Сафонов, В. Обєдников, Р. Друкман, А. Василенко, Л. Телятников, А. Панасенко.

З словацького народного гумору

— Перепрошую... чи не скажете, котра година?

— Рівно п'ять.

— А чи не були б ви такі ласкаві сказати: п'ята година ранку чи пополудні?

— Ранку.

— Вибачте, ще одне запитання: п'ята година ранку вчора чи сьогодні?

* * *

Маленька Мирослава попереджує матір:

— Якщо не даси мені грошей на морозиво, то буду називати тебе в автобусі бабусею.

* * *

— Уяви собі, бідолашний Дворжак зовсім оглух!

— Бідолаха! А як на це зреагувала його дружина?

— Ніяк. Вона про це ще не довідалася.

* * *

— Здається, шановний пане Крафтович, що від сьогодні будете змушені кинути пити, палити й задивлятися на чужих жінок.

— Але ж я мужчина, пане лікарю!

— Голитися, справді, можете й надалі...

* * *

Аптекар віддає хворому ліки у пляшечці і каже:

— Не забудьте перед вживанням добре струснути!..

— В цьому немає потреби... я їду додому автобусом.

* * *

Зустрілися два приятелі:

— О боже! Який у тебе вигляд! Суцільні синці. Тебе просто не впізнати! Що трапилося?

— Учора я повернувся додому пізно та ще й під мухою...

— То й що?

— Жінка поклялася, що зробить з мене іншу людину...

Переклав зі словацької Іван РУСНАК.

Головний редактор О. ЧОРНОГУЗ.

Редакційна колегія: В. БОЙКО, В. БОНДАРЕНКО, А. ВАСИЛЕНКО, В. ЗЕЛІНСЬКИЙ (головний художник), Ф. МАКІВЧУК, Д. МОЛЯКЕВИЧ, Ю. ПРОКОПЕНКО (відповідальний секретар), І. СОЧИВЕЦЬ, В. ЧЕПІГА (заст. головного редактора).

Журнал «Перец» № 21 (1231)
(на украинском языке)
Издательство «Радянська Україна».

Здано до набору 01.10.86. Підписано до друку 22.10.86. БФ 11819. 70×108/8. Офсетний друк. 2,8 умовн.-друк. арк. 14 умовн. фарб.-відб. 4,1 обл.-вид. арк. Тираж 2 305 000 прим. Зам. 04973.

ВИДАВНИЦТВО «РАДЯНСЬКА УКРАЇНА» **© Журнал «Перець» 1986 р.** Видається з січня 1927 року. Виходить двічі на місяць.

Адреса редакції: **252047, Київ-47, вул. Петра Нестерова, 4. Тел. 441-82-14, 441-89-37, 441-89-38.**
Адрес редакции: **252047, Киев-47, ул. Петра Нестерова, 4.**
Для телеграм: Київ Перець.

Рукописи не повертаються. Передруковуючи із журналу матеріали, треба обов'язково посилатись на «Перець».

Ордена Леніна комбінат друку видавництва «Радянська Україна», 252047, Київ-47, проспект Перемоги, 50.
Ордена Ленина комбинат печати издательства «Радянська Україна», 252047, Киев-47, проспект Победы, 50

Текст набрано із застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад»

Ціна номера 30 коп. Індекс 74393

Мал. М. КАПУСТИ

— Оце вже над нами справжня радянська загроза!